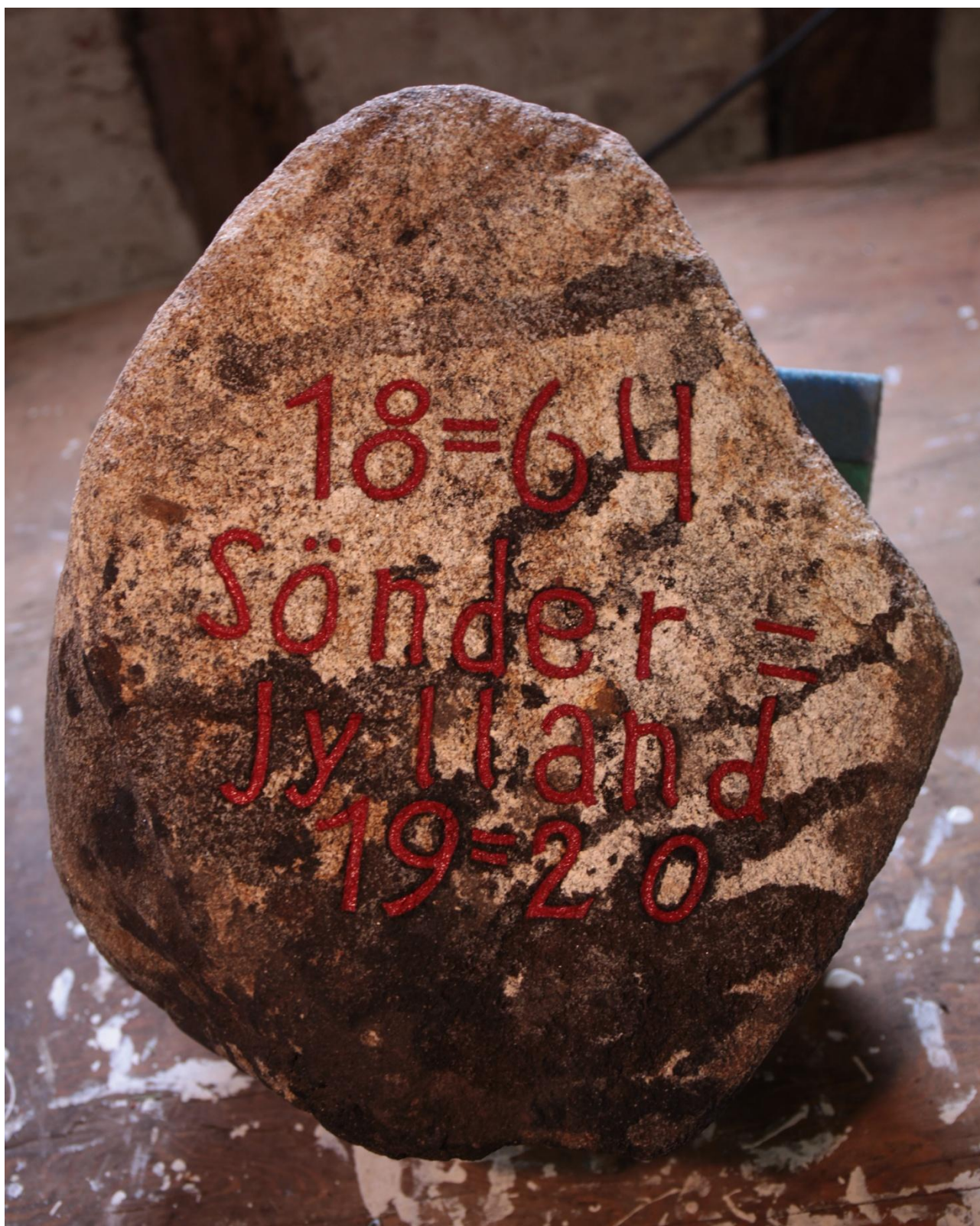

Gammel Mørke-stenen

Restaureringsrapport

Gl. Mørke-stenen, nyopmalet. Februar 2020

Genforeningsstenen i Gl. Mørke blev genfundet en af de første dage i januar 2020 efter at have været forsvundet og glemt i mange år. Stenen stod med bagsiden udad i en stensætning i den samme have, Thorsagervej 2D, som den oprindeligt blev opstillet i, og den blev fundet i forbindelse med omarrangering af haven, som nu ejes af Else Laursen. Det hører med til historien om fundet, at man fra det genåbnede lokalhistoriske arkiv i Mørke, Mørke Sogn i Gl. Tid, har været meget interesserede i at finde den forsvundne genforeningssten. Per Kvist fra arkivet har igen og igen spurgt Else Laursen, om hun kendte til stenen, og søndag d. 5. januar spurgte Per Kvist så Erik, som er Elses kæreste, om det samme. Og jo, Erik, som går og rumsterer i Elses have, havde netop et par dage forinden fundet en sten med skrift på i en lille stensætning.

Efter fundet blev undertegnede, stenkonservator Mette Westergaard Nielsen, kontaktet af Per Kvist, og tirsdag d. 7. januar var jeg med Per Kvist henne for at kigge på stenen. Arkivet og jeg har i samråd med Else Laursen bestemt, at stenen skal blive stående i haven, og at den samtidig skal være tilgængelig for offentligheden. Stenen vil derfor blive flyttet helt ud på hjørnet af grunden, og for øvrigt indgå i den samme stensætning, som den blev genfundet i. Alette Skov-Hansen fra Syddjurs Kommune er blevet informeret om fundet, og jeg vil indrapportere fundet til Slots- og Kulturstyrelsen, når stenen er genopstillet.

Det var landpost Jørgen Nielsen, der i 1920 huggede og opstillede stenen i sin egen have i Gl. Mørke. Landpostens hus lå på matriklens nordlige ende, og da huset på et tidspunkt nedbrændte, opførte man et nyt hus i den sydlige ende af haven. Husets nuværende ejer, Else Laursen, flyttede med sine forældre til huset i 1941, da hun var 6 år gammel. Siden har hun overtaget huset efter forældrene. Else Laursen kan ikke mindes nogensinde at have set stenen i haven, hverken som barn eller senere, og muligvis har stenen allerede stået eller ligget med skriftsiden skjult, da hun flyttede til huset første gang i 1941.

Genforeningsstenen er en marksten af rød granit med indhugget indskrift. Stenen er 45 cm høj. Indskriften er følgende:

18=64
Sönder =
jylland
19=20

Stenens overflade er meget forvitret og indhugningens kanter står uskarpe og ødelagte. Der var ikke spor af tidligere opmalinger af indskriften. Der er rester af tjære på store dele af stenens forside, og en revnedannelse henover forsiden, som dog ikke er alarmerende.

Restaurering

Stenen er restaureret i januar og februar 2020 i Mørke kirkegårds lokaler. Stenen er vasket med vand og børste for snavs og jord. Der er ikke gjort forsøg på at fjerne tjærerester fra den forvitrede overflade, da jeg har bedømt, at overfladen ikke vil kunne tåle en gennemgribende afrensning. Som følge af de sorte misfarvninger blev det besluttet i samråd med arkivet og Else Laursen, at

indskriften skulle opmales i rød, så den ville kunne ses på trods af de sorte skjolder. Indskriften er opmalet med tre lag rød linoliemaling.

Efter afhærdning af malingen vil Per Kvist sørge for, at stenen fragtes tilbage til Else Laursens have, og Elses kæreste, Erik vil opstille stenen ud mod Thorsagervej.

Placering af Gammel Mørke-stenen

Øster Alling d. 16. februar 2020

Stenkonservator

Mette Westergaard Nielsen

Skovsmindevej 12

Øster Alling

8963 Auning

mettewn@gmail.com

tlf. 20 65 94 38

Gl. Mørke-stenen før opmaling, januar 2020